

УДК 35.072.3.

П. О. Скок,
к. держ. упр., доцент, учений секретар,
Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста, м. Київ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9136-1172>
А. Д. Андрющенко,
аспірантка, Київський національний економічний університет м. Київ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4174-2740>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.8.613

НАУКОВІ ПІДХОДИ ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО БІЗНЕСУ

P. Skok,
PhD in Public Administration, Associate Professor, Honored Worker Education and Science of Ukraine,
Scientific Secretary of the Research Institute of Socio-Economic Development of the City, Kyiv
A. Andriushchenko,
graduate student at the Department of Business Economics and Entrepreneurship,
Vadym Hetman Kyiv National Economic University, Kyiv

THEORETICAL ASPECTS OF THE INTERACTION BETWEEN PUBLIC AUTHORITY AND BUSINESS

Визначено, що у сучасних умовах економічної діяльності, що базується на поєднанні систем державного регулювання та саморегуляції, необхідний пошук нових шляхів підвищення ефективності взаємовідносин між учасниками фармацевтичного ринку. Побудова конструктивної взаємодії можлива на основі наукового усвідомлення законів, за якими відбувається даний процес та подальшого застосування встановлених закономірностей у практичній діяльності. Діяльнісний підхід орієнтований вивчення реальної соціальної практики взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу, включеність у яку через партнерську систему допомагає оволодіти необхідними знаннями та навичками, та був і трансформувати цю практику на нову якість, удосконалюючи разом із нею і комунікативні канали.

Зазначено, що дією вважається лише такі символічні виходи зовні, за допомогою яких дійова особа знаходить ставлення хоча б до одного з декларованих світів — об'єктивного, соціального чи суб'єктивного. Від дії публічної влади він відрізняє рухи тіла та операції, які відбуваються разом із дією, але залишаються суто вторинними за значимістю. Визначення та тлумачення дії підкріплюються концептуальними оцінками категорій розуміння, інтерпретації в їхньому когнітивному та комунікативному ракурсах. Людська дія постає тут як процес колективного формування, комунікативного розуміння супутніх смислів, підтекст яких має на увазі раціональну достатність.

Обґрунтовано, що порозуміння та взаємодія людей забезпечуються комунікацією в рамках загального соціального порядку. Однак для повсякденного спільного буття важливо, щоб зберігалася певна наступність дискурсивних практик, коли процес освоєння інформації йде розумово та цілеспрямовано, а не інтуїтивно чи емоційно. Не можна забувати, що взаєморозуміння стосується багатьох різних людей, дії яких у комунікативному процесі мають набувати узгоджено осмисленого характеру та орієнтуватися на пошук рішень у тих чи інших життєвих ситуаціях. Іншими словами, ми маємо тут безперечний інтерсуб'єктивний процес, коли основне завдання суспільних наук формулює як здобуття впорядкованого знання про соціальну реальність. У нашому випадку всі ці мотиви однак присутні в темі, причому і ними не обмежується існуючий діапазон однойменної дослідницької тематики. Але, називаючи їх, ми підводимо до тієї всеосяжної думки, яка присутня в нинішніх енциклопедичних виданнях: комунікативна дія. Воно не є стратегічним і, проте, спрямоване на загальну для всіх учасників комунікації мету, якою розглядається розуміння.

It is determined that in modern conditions of economic activity, based on a combination of state regulation and self-regulation systems, it is necessary to search for new ways to increase the efficiency of relations between participants in the pharmaceutical market. Building constructive interaction is possible on the basis of scientific awareness of the laws by which this process occurs and the further application of established patterns in practical activity. The activity approach is oriented towards the study of the real social practice of interaction between

public authorities and the pharmaceutical business, inclusion in which through a partnership system helps to master the necessary knowledge and skills, and even transform this practice to a new quality, improving communication channels along with it.

It is noted that action is considered only such symbolic exits to the outside, through which the actor finds an attitude to at least one of the declared worlds — objective, social or subjective. From the action of public authorities, he distinguishes body movements and operations that occur together with the action, but remain purely secondary in significance. The definition and interpretation of action are supported by conceptual assessments of the categories of understanding, interpretation in their cognitive and communicative perspectives. Human action appears here as a process of collective formation, communicative understanding of concomitant meanings, the subtext of which implies rational sufficiency.

It is substantiated that understanding and interaction of people are ensured by communication within the framework of the general social order. However, for everyday joint existence, it is important to maintain a certain continuity of discursive practices, when the process of mastering information is intellectually and purposefully, and not intuitively or emotionally. We must not forget that mutual understanding concerns many different people, whose actions in the communicative process must acquire a coherently meaningful character and be oriented towards finding solutions in certain life situations. In other words, we have here an indisputable intersubjective process, when the main task of social sciences is formulated as obtaining orderly knowledge about social reality. In our case, all these motives are present in the topic, and the existing range of the same research topic is not limited to them. But, naming them, we bring to that comprehensive idea that is present in current encyclopedic publications: communicative action. It is not strategic and, nevertheless, is aimed at a common goal for all participants in communication, which is considered understanding.

Ключові слова: державне регулювання, саморегуляція, конструктивна взаємодія, комунікативні канали, соціальний порядок

Key words: state regulation, self-regulation, constructive interaction, communication channels, social order.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Тісна та ефективна взаємодія суб'єктів фармацевтичного ринку має вирішальне значення для оптимального використання обмежених ресурсів галузі при задоволенні потреб населення у фармацевтичній допомозі.

За останнє десятиліття на фармацевтичному ринку відбулися суттєві структурні зміни, які торкнулися насамперед: кількісного та якісного складу взаємодіючих сторін; розширення механізмів, принципів та технологій взаємодії між суб'єктами; усунення пріоритетів у характері взаємодії з контролюючого на економічний, правовий, інформаційний та соціальні рівні. Основні проблеми соціально-економічної взаємодії у сфері обігу лікарських засобів пов'язані зі зростанням складності спільно розв'язуваних завдань, збільшенням диференціації та спеціалізації всередині організацій, нестачею часу на узгодження дій, а також відсутністю або неповною розробкою формальних процедур взаємодії та вибором адекватних теоретичних основ для пояснення результатів взаємодії.

У сучасних умовах економічної діяльності, що базується на поєднанні систем державного регулювання та саморегуляції, необхідний пошук нових шляхів підвищення ефективності взаємовідносин між учасниками фармацевтичного ринку. Побудова конструктивної взаємодії можлива на основі наукового усвідомлення законів, за якими відбувається даний процес та подальшого застосування встановлених закономірностей у практичній діяльності.

Діяльнісний підхід орієнтований вивчення реальної соціальної практики взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу, включеність у яку через парт-

нерську систему допомагає оволодіти необхідними знаннями та навичками, та був і трансформувати цю практику на нову якість, удосконалюючи разом із нею і комунікативні канали.

У рамках такого підходу В. К. Александров будує концепцію взаємодії структур та агентів [1, с. 28]. На рівні спільності соціальні реальності дозрівають до змін, які здійснюють придатні для цього бізнес-лідери, агенти змін. Ту ж думку з позицій теорії структурації проводить А. В. Балабаниць, акцентуючи увагу на активізації ролі суб'єктивного початку у соціальних явищах та процесах [2, с. 7]. Причому йому вся спостерігається тут діяльність — справжнє втілення "соціального".

Оскільки соціально зумовлена діяльність здійснюється громадськими інститутами, то актуальність інституційного підходу, по суті, апріорна, хоча і в даному випадку багато залежить від дослідницької парадигми, що використовується. Наприклад, у межах структурно-функціонального аналізу такий підхід показово ілюструє концепції В. І. Кравченко [3]. Одна з них, що особливо важливо для соціалізованої функції взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу в суспільстві, пропонує розглядати інституціоналізацію ціннісних та поведінкових орієнтацій у контексті теорії соціальної дії та соціальних систем. І тоді інтегральні характером цінності розуміються як патерни, зразки, стандарти поведінки. Друга ж концепція, здається, підкреслює керований характер трансформації та розвитку соціальної структури, наявність діючих у суспільстві комунікативних зв'язків. Я. Лазебник як вводить у соціологічний побут поняття "дисфункція", фіксує джерела соціальних змін, але водночас і показує, що елементи соціальної структури беруть участь у регуляції соціальних про-

цесів взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу [4, с. 225].

Когнітивний підхід — це, гадаємо, передусім можливість та здатність оцінити процес пізнання та відображення свідомістю дійсності, соціальної реальності. Співвідношення теоретичного і емпіричного знання тут може бути різним для того чи іншого суб'єкта, але принципово все ж таки і первинне саме бажання мати "працююче" знання — пов'язане із завданнями соціальної діяльності та підкріплене комунікативними ресурсами.

За допомогою когнітивного підходу стає зрозумілішим як суть теоретичного раціоналізму М. Вебера, Н. Лумана, Ю. Хабермаса та інших його прихильників, так і самих способів раціоналізації на основі комунікації взаємовідносин різних структур взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу.

Позиція Ю. Даньшина у одному з його інтерв'ю позначено гранично відверто: "Замість покладатися на розум продуктивних сил, тобто. зрештою на розум природознавства та техніки, я довіряю продуктивній силі комунікації, яка найвиразніше виявляється у формуванні наукових підходів взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу [5, с. 38]. Далі вчений пояснює, що складні суспільства різним способом з'єднуються і керуються засобами комунікацій: "Від засобів управління через мінову вартість та адміністративну владу я сам відрізняю засіб, з якого такі спеціальні коди ще треба вичленувати: розмовна мова, засіб нашої повсякденної практики, з його допомогою здійснюються взаємодія публічної влади та фармацевтичного бізнесу. Комунікація щодо ціннісних орієнтацій, цілей, норм і фактів також утворює один із важливих ресурсів суспільної інтеграції. Поряд із такими засобами, що виходять за рамки одиничних інтересів, якими є гроші та влада, взаєморозуміння та солідарність утворюють третій, і фундаментальний, ресурс".

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дана проблематика вивчення еволюцію поглядів на теоретичні аспекти взаємодії публічної влади з бізнесом висвітлювалася такими ученими як: Н. Бринзей, О. Володченко, Р. Демченко, М. Зайцев, В. Круглов, О. Резнікова, Н. Сорокіна, В. Філатов та іншими.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження наукових підходів взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

За допомогою теорії комунікативної дії Є. Легеза [6, с. 84], за його словами, хотів по-новому обґрунтувати теорію раціоналізації суспільства. Л.В. Лощина, Г.І. Ковтун і водночас прояснити основні питання етики, теорії мови та діяльності, поняття розуму тощо [7, с. 102]. У центр уваги він ставить поняття комунікативної раціональності та робить поетапний, ступінчастий аналіз раціонально-комунікативних аспектів взаємодії публічної влади та бізнесу.

Зазначено, що дією вважається лише такі символічні виходи зовні, за допомогою яких дійова особа знахо-

дить ставлення хоча б до одного з декларованих світів — об'єктивного, соціального чи суб'єктивного. Від дії публічної влади він відрізняє рухи тіла та операції, які відбуваються разом із дією, але залишаються суто вторинними за значимістю.

Визначення та тлумачення дії підкріплюються концептуальними оцінками категорій розуміння, інтерпретації в їхньому когнітивному та комунікативному ракурсах. Людська дія постає тут як процес колективного формування, комунікативного розуміння супутніх смислів, підтекст яких має на увазі раціональну достатність.

Н. Мирна, О. Стасюк позначає перехід від телеологічної дії, розрахованої на здійснення зумовлених природою цілей, до комунікативної дії, оскільки розуміє теорію пізнання як метатеорію, бо як процес взаємодії [8, с. 166]. У цьому випадку взаємодії публічної влади та фармацевтичного бізнесу стає процесом пізнання, розуміння знання, коли передає і отримує інформацію в рівній мірі бізнесу, що пізнають. І саме така парадигма дії, орієнтованої на взаєморозуміння та співучасть, була визначена Хабермасом комунікативною дією.

Подібний варіант на відміну від ідеальної моделі "невідчуженої взаємодії", якою користувалися, на його думку, Дж. Мід (теорія символічної поведінки) та Е. Дюркгейм (концептуальні ідеї, пов'язані з поняттями "колективної свідомості" і "колективного уявлення") "справжньої" моделі. У ній "невідчуженою" має бути насамперед соціальність, бо вона і тільки вона, мабуть, уособлює взаємодію, здатну забезпечити людям можливість вільного та неупередженого обговорення вищих життєвих цінностей. Останні змінюються, переоцінюються в процесі суспільного розвитку, а тому не лише вимагають полеміки, а й узгоджених рішень — тобто соціальних дій. І з цього погляду взаємодія є ще й обмін соціальними діями.

Усі особи, що діють на соціальній сцені, підкреслює А. Мирошниченко, сприймають світ, в якому живуть, не як суб'єктивний, а як інтерсуб'єктивний світ [9, с. 37]. Він загальний, актуально даний чи потенційно доступний кожному, а це спричиняє інтервзаємодію. Повсякденний здоровий глузд не є надбанням всіх індивідів, але він поділяється ними при користуванні єдиним комунікативним полем. Повсякденне знання про навколишній світ має значні відмінності в тій чи іншій соціальній сфері, територіальному середовищі, але загальом його достатньо, щоб налагодити взаємини з людьми, культурними об'єктами, соціальними інститутами — із сукупною соціальною реальністю.

До парадигм і концептів соціальної комунікації, що стосуються обговорюваної проблематики, слід віднести, крім того, й інші значущі наукові напрями:

- соціально-психологічний (біхевіоризм, діалоговий дискурс К. Ясперса, М. Бугера);
- символічний інтеракціонізм (Дж. Мід, Г. Бламер);
- функціональна лінгвістика (варіювання мовних засобів у комунікативних ситуаціях);
- етнологія комунікації (зв'язку соціокультурного знання та мовних одиниць);
- теорія інформаційного суспільства на контексті технологічного детермінізму (Д. Белл, А. Тоффлер);
- теорія мовних (комунікативних) актів (Дж. Остін, Дж. Серль);

— численні прагматичні теорії, що розглядають різні аспекти обміну інформацією, зокрема масову комунікацію (А. Моль).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Порозуміння та взаємодія людей забезпечуються комунікацією в рамках загального соціального порядку. Однак для повсякденного спільного буття важливо, щоб зберігалася певна наступність дискурсивних практик, коли процес освоєння інформації йде розумово та цілеспрямовано, а не інтуїтивно чи емоційно. Не можна забувати, що взаєморозуміння стосується багатьох різних людей, дії яких у комунікативному процесі мають набувати узгоджено осмисленого характеру та орієнтуватися на пошук рішень у тих чи інших життєвих ситуаціях. Іншими словами, ми маємо тут безперечний інтерсуб'єктивний процес, коли основне завдання суспільних наук формулює як здобуття впорядкованого знання про соціальну реальність.

У нашому випадку всі ці мотиви однак присутні в темі, причому і ними не обмежується існуючий діапазон однієї-двох дослідницької тематики. Але, називаючи їх, ми підводимо до тієї всеосяжної думки, яка присутня в нинішніх енциклопедичних виданнях: комунікативна дія. Воно не є стратегічним і, проте, спрямоване на загальну для всіх учасників комунікації мету, якою розглядається розуміння.

Істотно не лише те, що взаємодія у всіх сферах життя суспільства та наукових дисциплінах наділяється однаково значущими пріоритетами. Для нашої теми важливі насамперед тенденції їх тлумачення, що закріпилися. Насамперед це комунікативні поведінкові та управлінські мотиви, процесний характер комунікативних дій, сприйняття соціальної реальності як структури з функціями взаємодії. Останні дві позиції, варто згадати, прямо сполучаються з текстом допребудовного філософського словника, де взаємодія виступає соціальним процесом, що відображає суспільну структуру і виконує в ній функцію.

Література:

1. Александров В. К. Основні наукові підходи щодо публічного управління забезпечення національної стійкості України. Наукові перспективи. № 9 (27). 2022. С. 21—34. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9\(27\)-21-34](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9(27)-21-34)
2. Балабаниць А. В. Стратегічні пріоритети безпекової політики України в умовах зовнішньої агресії. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка. Вип. 28. 2024. С. 5—15.
3. Кравченко В. І. Виклики і загрози Україні, її економіці та фінансам у першій третині XXI століття. Ефективна економіка. № 10. 2016. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5170>.
4. Лазебник Я. Концепція національної стійкості: український контекст. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Вип. 56. 2024. С. 223—228. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.56.25.1>.
5. Даньшина Ю. Мережева взаємодія суб'єктів в управлінні системою надання адміністративних послуг. Економіка України, 2024. 61 (7 (680)), 35—45. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.07.035>.
6. Легеза Є. Основні теоретичні положення концепції публічних послуг в Україні. Підприємництво, господар-

ство і право, 2016. № 9. С. 81—85.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_9_16.

7. Лощина Л.В., Ковтун Г.І. Теоретичні аспекти публічного адміністрування в контексті українських реформ. Економіка та держава, 2018. № 12. С. 99—104. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2018.12.99>

8. Мирна Н., Стасюк О. Теоретичні засади взаємодії органів публічного управління та інститутів громадянського суспільства. Теорія та практика державного управління, 2024. 2 (79), С. 165—183. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-08>

9. Мирошніченко А. Надання публічних послуг у період воєнного стану: виклики, адаптація, перспективи. Публічне управління та місцеве самоврядування, 2025. 1. С. 36—41. <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2025-1-6>.

References:

1. Aleksandrov, V. K. (2022), "Main scientific approaches to public administration to ensure national sustainability of Ukraine", *Naukovi perspektyvy*, vol. 9 (27), pp. 21—34. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9\(27\)-21-34](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9(27)-21-34)
2. Balabanyts', A. V. (2024), "Strategic priorities of Ukrainian security policy in the context of external aggression", *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Serii: ekonomika*, vol. 28, pp. 5—15.
3. Kravchenko, V. I. (2016), "The challenges and the threats for Ukraine, its economy and finances in the first third of the XXI century", *Efektivna ekonomika*, vol. 10, available at: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5170> (Accessed 25 Feb 2026).
4. Lazebnyk, Ya. (2024), "The Concept of National Resilience: Ukrainian Context", *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Serii: filosof.-politolog. studii*, vol. 56, pp. 223—228. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.56.25>.
5. Danshina, Yu. (2024), "Network interaction of entities in the management of the administrative service-delivery system", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 61 (7), pp. 35—45. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.07.035>.
6. Leheza, E. (2016), "Basic theoretical provisions of the concept of public services in Ukraine", *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 9. pp. 81—85. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_016_9_16 (Accessed 27 November 2025).
7. Loshchyna, L.V. and Kovtun, G. I. (2018), "Theoretical aspects of public administration in the context of Ukrainian reforms", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12. pp. 99—104. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2018.12.99>.
8. Mirna, N., and Stasyuk, O. (2024), "Theoretical foundations of interaction between public administration bodies and civil society institutions", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2 (79), pp. 165—183. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-08>
9. Myroshnychenko, A.I. (2025), "Provision of public services during martial law: challenges, adaptation, prospects", *Publichne upravlinnia ta mistseve samovriadvannia*, vol. 1, pp. 36—41 <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2025-1-6>.

Отримано редакцією журналу / Received: 10.04.26

Прорецензовано / Revised: 17.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26